

Vlaams
Parlement

stuk **171** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 17 november 2014 (2014-2015)

Gedachtewisseling

over de eindrapportering
inzake de resolutie van 7 juli 2011
betreffende het beheersen van wateroverlast
in het kader van een integraal waterbeleid

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke
Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door de heer Wilfried Vandaele

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts.

Vaste leden:

de heren Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;

de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;

de heer Rob Beenders, mevrouw Ingrid Lieten;

de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

de heer Jelle Engelbosch, mevrouw Sofie Joosen, de heren Jos Lantmeeters, Jan Peumans, de dames Grete Remen, Sabine Vermeulen;

mevrouw Sonja Claes, de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Katrien Partyka;

de heren Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;

mevrouw Els Robeyns, de heer Bruno Tobback;

de heer Johan Danen.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw	4
1.	Eerste aanbeveling: de nodige lessen trekken uit de overstromingen van november 2010 en januari 2011	4
2.	Tweede aanbeveling: aandacht voor het beheer van de overstromingsrisico's en de risico's op watertekorten.....	4
2.1.	Beheer van overstromingsrisico's	4
2.2.	Beheer van het risico op watertekorten.....	5
3.	Derde aanbeveling: het vasthouden van water aan de bron stimuleren ...	5
4.	Vierde aanbeveling: gepaste ruimtelijke instrumenten voor het behoud van het waterbergend vermogen in overstromingsgevoelige gebieden	6
5.	Vijfde aanbeveling: werk maken van de vereiste investeringsprojecten, infrastructuurwerken en onderhoudswerken om het risico op overstromingen terug te dringen	7
6.	Zesde aanbeveling: vereenvoudiging van plannen, structuren en procedures.....	9
7.	Zevende aanbeveling: versterking van juridische instrumenten voor het waterbeheer	9
8.	Achtste aanbeveling: aandacht voor een optimaal crisisbeheer met betrouwbare voorspellings- en waarschuwingssystemen, permanentie-regelingen en bijzondere noodplannen voor overstromingen.....	10
9.	Negende aanbeveling: verhogen en verbeteren van de bruikbaarheid van watersysteemkennis.....	11
10.	Tiende aanbeveling: uitvoering van de afspraken inzake waterbeleid die in het kader van het witboek Interne Staatshervorming gemaakt zijn	11
II.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	12
III.	Antwoorden van mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw	15
	Gebruikte afkortingen	18

Bijlage: zie [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be/dossierpagina) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn hield op 21 oktober 2014 een gedachtewisseling met mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de eindrapportering inzake de resolutie van 7 juli 2011 betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van integraal waterbeleid.

De getoonde presentatie van de minister en het rapport van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Mevrouw *Joke Schauvliege*, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, verwijst naar de resolutie aangenomen in de vorige legislatuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1221/2) waarin een aantal aanbevelingen zijn opgenomen en op basis waarvan er regelmatig in het Vlaams Parlement een stand van zaken werd gegeven in verband met wateroverlast (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2273, *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1750). Hoewel deze resolutie vervallen is, geeft de minister haar toelichting toch op basis van de in dat kader afgesproken rapportage.

1. Eerste aanbeveling: de nodige lessen trekken uit de overstromingen van november 2010 en januari 2011

Een eerste aanbeveling vraagt lessen te trekken uit de overstromingen. Aan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid werd dan ook gevraagd snel informatie te verzamelen en te zoeken naar oplossingen en oorzaken. Er werd dan in 2010 onmiddellijk een lijvig rapport opgesteld met een evaluatie van de elementen die erin een rol speelden. Jaarlijks wordt er ook een voortgangsrapport opgesteld. Dit rapport werd onder de leden van de commissie verspreid. In de zomer van 2014 werd ten slotte een derde voortgangsrapport uitgebracht.

2. Tweede aanbeveling: aandacht voor het beheer van de overstromingsrisico's en de risico's op watertekorten

Een tweede aanbeveling pleit voor voldoende aandacht voor het beheer van de overstromingsrisico's en risico's op watertekorten.

2.1. Beheer van overstromingsrisico's

De overstromingsgevaarkaarten en overstromingsrisicokaarten geven een overzicht van het gevaar op overstromingen en de gevolgen ervan. Deze zijn vastgelegd in het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn. Overstromingsgevaarkaarten tonen gebieden die kunnen overstromen bij kleine, middelgrote en grote kans op overstromingen en beschrijven de fysische eigenschappen van de overstromingen. Overstromingsrisicokaarten beschrijven de gevolgen van overstromingen voor de bevolking, bedrijven, infrastructuur enzovoort. Er is een nieuwe portaalsite www.waterinfo.be waar deze kaarten kunnen worden geraadpleegd.

Er wordt gestreefd naar een duurzame vermindering van het overstromingsrisico tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau. De CIW heeft daartoe in 2013 overstromingsrisicobeheerdoelstellingen uitgewerkt. Vier aspecten spelen daarin een rol namelijk waterbeheersing en veiligheid, scheepvaart, ecologie en watervoorziening.

Deze doelstellingen werden opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. De gebiedsgerichte invulling komt aan bod in de bekken specifieke delen van de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen. Er zijn indicatoren en afwegingskaders om te oordelen of de toestand in een bepaald bekken al dan niet aanvaardbaar is en of er maatregelen moeten worden getroffen.

Er werd voor gekozen geen afzonderlijke overstromingsrisicobeheerplannen op te stellen maar alle informatie op te nemen in de stroomgebiedbeheerplannen.

De meerlaagse waterveiligheid (MLWV) vertrekt vanuit protectie, preventie en paraatheid. Overstromingsproblemen vragen een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak met een gedeelde verantwoordelijkheid van alle waterbeheerders, maar ook van ruimtelijke planners, crisisdiensten enzovoort. De vertaling van de visie van de meerlaagse waterveiligheid in ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen is een eerste belangrijke stap in een geleidelijke transitie naar een volledige meerlaagse waterveiligheid. Om dit tegen 2050 te bereiken bereidt de CIW in 2014 een actieplan voor.

2.2. Beheer van het risico op watertekorten

De tweede aanbeveling vraagt aandacht voor het beheer van risico's op watertekorten. Ook in het Klimaatplan is er aandacht voor waterschaarste en droogte. De tweede waterbeleidsnota van de Vlaamse Regering schuift het duurzaam beheren van de watervoorraden en het garanderen van een duurzame watervoorziening als een van de krachtlijnen van het toekomstig waterbeleid naar voren.

Op 26 september 2014 vond te Gent het elfde Waterforum plaats. Het thema waterschaarste en droogte stond daar op de agenda.

Er zijn watertekortbeheerdoelstellingen uitgewerkt voor de aspecten waterbeheersing en veiligheid, scheepvaart, ecologie en watervoorziening.

In de zes grondwatersysteems specifieke delen, die deel uitmaken van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen, staat de kwantitatieve toestand van de grondwatersystemen beschreven. De grondwaterstand van de ondiepe en diepe grondwaterlagen wordt op basis van een uitgebreid net van meetpunten gemonitord. De evolutie van de grondwaterstand wordt maandelijks opgevolgd op basis van indicatoren. Momenteel gebeurt dit enkel voor ondiepe grondwaterlagen. Er wordt gewerkt aan de verbetering van die grondwaterstandindicator waarbij voorzien wordt in een koppeling met de neerslaggegevens en een voorspellingsluik. Er is voor de diepere grondwaterlagen een studie opgestart om daar betere indicatoren uit te werken. De kwantitatieve toestand van 34 van de 42 grondwaterlichamen is goed. Voor grondwaterlichamen in een ontoereikende kwantitatieve toestand moeten er herstelprogramma's komen.

3. Derde aanbeveling: het vasthouden van water aan de bron stimuleren

De derde aanbeveling gaat over het vasthouden van water aan de bron. Ook daar is er een drietrapsstrategie die na de overstromingen in 2010 explicieter op het voorplan kwam. Die gaat over het vasthouden, bergen, afvoeren en ruimte voor water. In de praktijk wordt dit ondanks heel wat maatregelen te weinig toegepast.

Verplichte keuring van privé-waterafvoersystemen

Een van die maatregelen is de verplichte keuring van privé-waterafvoersystemen.

Aangepaste code van goede praktijken voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringssystemen

In 2012 werd de geactualiseerde code van goede praktijk voor het ontwerp en de aanleg van rioleringen goedgekeurd. De CIW stelt via het internet deze code en negen technische toelichtingen ter beschikking. Deze richtlijnen worden regelmatig geactualiseerd.

Nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening Hemelwater

Voor het particuliere domein is sinds 1 januari 2014 de gewestelijke stedenbouwkundige verordening Hemelwater van kracht. Het is een verstrenging ten opzichte van de verordening van 2004. De combinatie van hergebruik van hemelwater en infiltratie is in meer gevallen verplicht. De strengere eisen moeten overbelasting van de rioolstelsels voorkomen. Voor de bekendmaking van de verordening is er een publicatie uitgebracht door Ruimte Vlaanderen. In samenwerking met de Vlaamse Architectenorganisatie werden er infosessies voor architecten georganiseerd. Er is een technische toelichting bij de gewestelijke stedenbouwkundige verordening beschikbaar gesteld op de website www.watertoets.be. Ook het internetinstrument voor de watertoets werd aangepast aan de nieuwe verordening.

Methodiek voor de opmaak van gemeentelijke hemelwaterplannen

Het regenwater dat infiltreert, moet vertraagd worden afgevoerd. Een gemeentelijk hemelwaterplan kan een antwoord bieden op de vraag wat de beste oplossing is. Voor de ondersteuning van gemeenten stelt de CIW een methodiek voor, voor het uitwerken van gemeentelijke hemelwaterplannen. De ontbrekende schakels en de plaatsen waar de optimalisatie nodig zijn, worden bij de opmaak van het hemelwaterplan in kaart gebracht. De opmaak van gemeentelijke hemelwaterplannen werd op verschillende fora gepromoot. Het eerste plan van de Oost-Vlaamse gemeente Wetteren is intussen gerealiseerd.

Het instrument van private gracht van algemeen belang laat de gemeenten toe het beheer van dergelijke grachten over te nemen en een recht van doorgang als erfdienstbaarheid op te leggen. Zo kan men het fijnmazig grachtenstelsel goed beheren.

Aandacht voor erosiebestrijding

Bij de erosie gaat men naar een meer brongerichte aanpak. De maatregelen die de landbouwers moeten nemen worden vanaf 2014 gradueel aangescherpt.

4. Vierde aanbeveling: gepaste ruimtelijke instrumenten voor het behoud van het waterbergend vermogen in overstromingsgevoelige gebieden

Op 29 maart 2013 werd een conceptnota Signaalgebieden goedgekeurd en voorgesteld door de Vlaamse Regering. Er was hierin een plan van aanpak opgenomen voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen.

Signaalgebieden zijn gebieden waar een overlap is tussen gebieden die kunnen overstromen en nog niet ontwikkelde harde gewestbestemmingsplannen. Deze gebieden werden grondig geëvalueerd en er werd nagegaan waar er nog potenties zijn voor watersystemen.

Op voorstel van de CIW zal de Vlaamse Regering een beslissing nemen over de al dan niet verder noodzakelijk te nemen maatregelen. In afwachting van deze

beslissing werd op 4 oktober 2013 een omzendbrief bekendgemaakt met specifieke richtlijnen voor de toepassing van de watertoets in signaalgebieden. De omzendbrief bevat richtlijnen voor de vergunningverlener en planopmakende overheden die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de watertoets. Er zijn richtlijnen opgenomen voor de waterbeheerders die advies moeten verlenen. De richtlijnen maken een onderscheid tussen de signaalgebieden waarvoor de Vlaamse Regering reeds een vervolgtraject heeft goedgekeurd en deze waarvoor dit nog niet het geval is.

De Vlaamse Regering heeft op voorstel van de CIW voor 66 van die signaalgebieden een vervolgtraject goedgekeurd. In een aantal signaalgebieden gaan strengere voorschriften volstaan. In andere gebieden is een nieuwe functionele invulling nodig.

Voor een tweede reeks van 17 signaalgebieden zal het voorstel van vervolgtraject eerstdaags op de agenda van de Vlaamse Regering worden geplaatst.

Voor de overige signaalgebieden wordt op twee sporen gewerkt. Voor de prioritaire gebieden waar het belangrijk is dat het waterbergend vermogen behouden blijft, zal de CIW tegen einde 2015 een startbeslissing voorbereiden. Voor de overige signaalgebieden wordt onderzocht of een generieke aanpak een oplossing kan bieden.

Om het vervolgtraject voor de signaalgebieden in de praktijk te realiseren, vormen het nieuwe decreet Landinrichting en het geheroriënteerde Rubiconfonds een belangrijke ondersteuning.

In het nieuwe decreet Landinrichting van 28 maart 2014 zijn specifieke instrumenten ingeschreven die kunnen ingezet worden in signaalgebieden zoals de herverkaveling uit kracht van wet gecombineerd met planologische ruil. In functie van het behoud van het waterbergend vermogen in een gebied kan een erfdiensbaarheid tot openbaar nut gevestigd worden. Eigenaars moeten dan toelaten dat hun percelen op geregelde tijdstippen overstromen.

In juni 2014 keurde de Vlaamse Regering de heroriëntering van het Rubiconfonds goed. De middelen van het fonds kunnen nu worden ingezet voor het uitbetalen van planschade bij de herbestemming van signaalgebieden. Provincie- en gemeentebesturen kunnen 60% van de kosten voor planschadevergoedingen van gemeentelijke en provinciale RUP's voor percelen in een door de Vlaamse Regering goedgekeurd signaalgebied terugbetaald krijgen.

5. Vijfde aanbeveling: werk maken van de vereiste investeringsprojecten, infrastructuurwerken en onderhoudswerken om het risico op overstromingen terug te dringen

Uit de evaluatie van de overstromingen van november 2010 bleek dat er nood was aan bijkomende overstromingsgebieden. Er werd een inhaalbeweging ingezet en extra middelen werden vrijgemaakt. Al in 2012 voorzag de Vlaamse Regering in een procedure om sneller, tussentijds, overstromingsgebieden af te bakenen binnen de doelstellingen van de waterbeheerplannen. Er was een plan van aanpak voor de wateroverlast in het Denderbekken.

Voor de voortgang van het Sigmaplan dat onder de bevoegdheid Openbare Werken valt, verwijst de minister naar haar collega minister Weyts.

Een recente realisatie die onder de bevoegdheid van minister Schauvliege ressorteert is de dijk langs de Kleine Nete in Grobbendonk die over een lengte van ongeveer 1 km meer landinwaarts wordt verplaatst en verstevigd waardoor

6. Zesde aanbeveling: vereenvoudiging van plannen, structuren en procedures.

In dit kader zijn de wijzigingen van 19 juli 2013 aan het decreet Integraal Waterbeleid en het Organisatiebesluit te situeren.

Zo werd de structuur van de bekkenbesturen hervormd en werden de aangepaste bekkenbesturen in het voorjaar 2014 geïnstalleerd.

De waterbeheerplannen die vroeger op verschillende niveaus werden opgemaakt, zijn nu geïntegreerd in de stroomgebiedbeheerplannen. De stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas voor de periode 2016-2021, die op dit ogenblik in openbaar onderzoek liggen, worden opgemaakt in uitvoering van zowel de kaderrichtlijn Water als de Overstromingsrichtlijn. De plannen bevatten elf bekkenspecifieke en zes grondwatersysteemspecifieke delen. Ook de herziene zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen zijn in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen. Er wordt getoond waar er collectieve sanering is en waar het al dan niet verplicht is op de riolering aan te sluiten.

In de bekkenspecifieke delen worden speerpuntgebieden en aandachtsgebieden voorgesteld, waarop prioritair zal worden ingezet.

Tot 8 januari 2015 kan iedereen de ontwerpplannen raadplegen en er op reageren via de website www.volvanwater.be. Er vinden ook heel wat informatievergaderingen plaats. Er is advies gevraagd aan de Minaraad, de SERV en de SALV en aan de bekkenbesturen en de bekkenraden. De Vlaamse Regering zal de stroomgebiedbeheerplannen tegen eind 2015 definitief vaststellen.

7. Zevende aanbeveling: versterking van juridische instrumenten voor het waterbeheer

Men heeft de aanpassingen aan het decreet Integraal Waterbeleid aangegrepen om verder werk te maken van de aanpak van de wateroverlast. Sinds 11 oktober 2013 is de informatieplicht voor vastgoed in overstromingsgevoelig gebied van toepassing waarmee potentiële kopers meer duidelijkheid krijgen over de ligging van een vastgoed in overstromingsgevoelig gebied. Met deze informatieplicht wordt op een betere preventie ingezet.

Waterrobuust bouwen of verbouwen is één van de belangrijkste en meest effectieve maatregelen om bij overstroming schade aan gebouwen te voorkomen en te beperken. De burger gaat worden ondersteund bij initiatieven die hij zelf kan nemen.

Via de ondersteuning van het NAV-project 'Consulent waterbewust bouwen' wil men architecten meer vertrouwd maken met waterbewust bouwen. Een pocket met technische fiches en voorbeeldprojecten werd gratis ter beschikking gesteld van architecten.

In Beersel en Sint-Genesius-Rode startte de VMM een pilootproject waarbij voor een 80-tal overstromingsgevoelige woningen werd onderzocht welke preventieve maatregelen de woningen resistenter kunnen maken.

In de loop van 2011 werd het besluit Watertoets vereenvoudigd en aangepast. Deze optimalisatie is van kracht sinds maart 2012.

Sinds 1 september is er een aangepaste kaart van de overstromingsgevoelige gebieden. Op de nieuwe kaart zijn de effectief overstromingsgevoelige gebieden geactualiseerd en geoptimaliseerd op basis van deze meer recente en accurate

modelleringsgegevens. Voor de mogelijk overstromingsgevoelige gebieden zijn de mijnverzakkingsgebieden, de gebieden die van nature overstroombaar zijn vanuit de zee en sterk opgehoogde terreinen geschrapt. Dit werd uitvoerig toegelicht als antwoord op een vraag van de heer Sanctorum-Vandevoorde (*Hand. VI.Parl. 2014-15*, 30 september 2014, nr. C1-LEE1, 14).

Om de toepasbaarheid van de webtoepassing voor het uitvoeren van de watertoets te verhogen, zijn in 2014 enkele functionaliteiten toegevoegd. De aanstiplijst bij de nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening Hemelwater is in de toepassing opgenomen. De module voor het toepassen van de watertoets in signaalgebieden is aangevuld met voorbeeldparagrafen. Initiatiefnemers kunnen voortaan aan de hand van een ingevulde watertoets-checklist aangeven op welke manier hun project rekening houdt met het watersysteem. Dit zorgt ervoor dat de watertoets vlotter kan worden uitgevoerd en maakt de initiatiefnemer meer bewust van mogelijke effecten van zijn project op het watersysteem.

Naar aanleiding van de evaluatie van de watertoets in 2011 door de CIW, die aan de parlementsleden werd overgemaakt, bleek dat handhaving van de opgelegde voorwaarden essentieel is. Het belang van handhaving werd benadrukt in de resolutie die in de vorige legislatuur werd goedgekeurd. In navolging hiervan formuleerde de CIW in de zomer van 2013, op basis van een inventaris van handhavingsmogelijkheden, vijf prioriteiten voor handhaving in het kader van de watertoets:

- de erfdiensbaarheidszone langs waterlopen;
- de aansluitverplichting op riolen en het afkoppelen van hemelwater en afvalwater;
- het vermijden van schade door overstromingen;
- het vermijden van ophogingen in overstromingsgebied;
- bronmaatregelen (hemelwaterput, infiltratie- en buffervoorziening) die zijn opgelegd in de vergunning.

De CIW gaf goedkeuring aan een aantal aanbevelingen om tot een effectievere handhaving te komen en vroeg de Stuurgroep Handhaving Ruimtelijke Ordening bij de opmaak van de afsprakenkaders met de lokale besturen aandacht te hebben voor de vermelde prioriteiten. Aan de Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving werd gevraagd deze mee te nemen bij de uitwerking van de handhavingsprioriteiten.

De prioriteiten voor de handhaving in het kader van de watertoets zijn intussen opgenomen in het maatregelenprogramma van de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen en opnieuw overgemaakt aan de Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving.

8. Achtste aanbeveling: aandacht voor een optimaal crisisbeheer met betrouwbare voorspellings- en waarschuwingssystemen, permanentiëregelingen en bijzondere noodplannen voor overstromingen

Sinds februari 2014 kunnen burgers, waterbeheerders en hulpdiensten alle actuele informatie vinden op www.waterinfo.be. Waterinfo biedt heel wat extra modules en app's aan voor hulpdiensten en professionele gebruikers.

Voor professionele gebruikers zoals waterbeheerders, hulp- en crisisdiensten, gemeentelijke of provinciale adviesverleners zijn er afgeschermdede delen met specifieke informatie.

Om de professionele gebruikers goed te informeren over de mogelijkheden zijn er opleidingen georganiseerd. Voor een verdere afstemming en optimalisatie van de procedures uit permanentiedraaiboeken van de waterbeheerders en de noodplannen van de provincie is in het voorjaar 2015 een crisisoefening gepland in de omgeving van Geraardsbergen met de VMM, W&Z en de nooddiensten van de provincie.

De CIW heeft werk gemaakt van een voorstel van actualisatie van de federale risicokaart. De brandverzekering, die automatisch de schade door natuurrampen dekt, houdt rekening met die risicozones. De minister zal dit dossier, na ontvangst, zo spoedig mogelijk voorleggen aan de Vlaamse Regering.

9. Negende aanbeveling: verhogen en verbeteren van de bruikbaarheid van watersysteemkennis

Aangezien verwacht wordt dat door klimaatverandering overstromingen extremer en moeilijker voorspelbaar zullen zijn, is het belangrijk om het overstromingsrisicobeheer continu te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Er worden blijvende inspanningen geleverd om gegevens over recente overstromingen te inventariseren via het overstromingskarteringsloket en om deze modellen en systemen continu te verbeteren.

Na elke nieuwe overstroming, bezoeken de bekkensecretariaten de getroffen gemeenten en inventariseren er alle informatie in een overstromingskarteringsloket. Deze informatie wordt gebruikt voor de actualisering van de kaart van de recent overstroomde gebieden.

In 2013 is een pilootproject opgestart om de sturing van zeven wachtbekkens in het Demerbekken te optimaliseren en zo het overstromingsrisico tot een minimum te beperken.

Accurate informatie over neerslaggegevens is belangrijk om de betrouwbaarheid van modellen en overstromingsvoorspellers te verbeteren. Daarom is er eind 2013 gestart met de bouw van een weerradartoren waardoor de neerslag in het oosten van Vlaanderen beter gemonitord kan worden.

Jaarlijks organiseert de CIW een Waterforum.

10. Tiende aanbeveling: uitvoering van de afspraken inzake waterbeleid die in het kader van het witboek Interne Staatshervorming gemaakt zijn

In het kader van de beslissing van de vorige Vlaamse Regering werd het versnipperde landschap van Polders en Wateringen herschikt. Dit gebeurt door fusies van nog goed functionerende besturen te stimuleren en kleine, geïsoleerde en inactieve Polders en Wateringen op te heffen. Dat ontlast gemeenten en provincies van overbodige administratie en verbetert de dienstverlening naar de burger. Nu zijn er nog 63 Polders en Wateringen.

De Vlaamse Milieumaatschappij, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van de Vlaamse provincies en de Vlaamse Vereniging van Polders en Wateringen werken aan concrete voorstellen om onbevaarbare waterlopen doeltreffender te beheren. De meeste gemeenten waren vragende partij om het beheer van hun waterlopen over te dragen aan de provincie. Zo werd in Antwerpen ongeveer 1230 km overgedragen, in Oost-Vlaanderen 680 km, in West-Vlaanderen 1900 km en in Vlaams Brabant 470 km. Het dossier voor de provincie Limburg is bij de provincie in voorbereiding. Door deze verschuivin-

gen in beheer worden de provincies in veel stroomgebieden verantwoordelijk voor het beheer van alle kleine en middelgrote waterlopen. In de werkingsgebieden van Polders en Wateringen blijven deze besturen verantwoordelijk voor het beheer van de waterlopen tweede en derde categorie. Door de versnippering onder waterbeheerders weg te werken, kan het onderhoud beter en efficiënter. De kostprijs voor het onderhoud van de waterlopen zal afnemen. Door de wijzigingen zal in veel stroomgebieden het aantal waterbeheerders in de praktijk drastisch verminderen.

II. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Gweny De Vroe* is tevreden dat de resolutie uit de vorige legislatuur opgevolgd blijft en dat de voortgangsrapportages blijven bestaan. Mevrouw De Vroe verwijst naar een studie vermeld in de vorige gedachtewisseling over de stormvloedkering over de havenmond van Nieuwpoort. Deze zou afgerond zijn medio 2014. Wat is daarvan de stand van zaken? Hoe zit het met de studie over de waterkering van de jachthaven van Blankenberge?

Bij de derde aanbeveling over de meerlaagse waterveiligheid werd verwezen naar een pilootproject van de VMM in Beersel en Sint-Genesius-Rode om een tachtigtal woningen waterresistenter te maken. Kan hier meer informatie over worden verstrekt?

In verband met de signaalgebieden is mevrouw De Vroe tevreden dat de heroriëntatie van het Rubiconfonds gerealiseerd is. De vraag rijst hoe die heroriëntatie in de praktijk zal worden gerealiseerd.

Mevrouw De Vroe wil weten of de optimalisatie van de sturing van zeven wachtbekkens in het Demerbekken inmiddels gerealiseerd is.

Bij de laatste gedachtewisseling werd vermeld dat er een studie lopende was over de vernieuwing van de stuwsluis in Denderleeuw. Klopt dat? Ze heeft daarvan niets teruggevonden in deze rapportage.

De bekkenbesturen zijn sinds het voorjaar 2014 geherstructureerd. Het is nog te vroeg om dit nu al te evalueren. Wanneer en hoe zal de evaluatie gebeuren?

Mevrouw De Vroe had ten slotte graag een actuele lijst ontvangen van de slibueringen en de details van de realisaties van openbare werken.

De heer *Dirk de Kort* stelt voor het afgeleverde werkstuk ter beschikking te stellen van al de betrokkene actoren. Het geeft een mooi en volledig overzicht van de getroffen maatregelen.

Hij stelt vast dat men in de signaalgebieden lokaal bezig is met het opstellen van een provinciaal RUP maar dat de kennis van de heroriëntatie van het Rubiconfonds er nog ontbreekt.

De heer de Kort stelt voor om naar aanleiding van de overdracht van waterlopen van de gemeenten aan de provincies de provincies aan te bevelen om niet alleen te werken met klassieke aannemers maar ook met sociale werkplaatsen.

De heer *Wilfried Vandaele* vraagt zich af hoe het parlement of de commissie in de toekomst op de hoogte kunnen blijven van de vorderingen in dit dossier.

Er wordt verwezen naar een evaluatie van het Dijkendecreet en het opstellen van een Zeeweringsdecreet. Wat is daar de stand van zaken? Voor een optimale

toepassing van het Dijkendecreet zou een aanpassing van de onteigeningsregeling nodig zijn. Wat is de timing daarvoor?

De gewestelijke stedenbouwkundige verordening Hemelwater is ongeveer een jaar van kracht. Zijn er al resultaten van op het terrein?

De code van goede praktijken rioolstelsels wordt ongeveer twee jaar toegepast. Het opvolgingsrapport stelt dat het een aandachtspunt blijft voor CIW. Hoe wordt dit geëvalueerd?

Circa 959 landbouwers zouden met de VLM beheersovereenkomsten voor erosiebestrijding gesloten hebben. Is daar een evaluatie van beschikbaar?

Bij de financiële instrumenten om water ter plaatse te houden, is er een aantal keer uitstel geweest. Kan de minister de knelpunten verduidelijken?

Over de toenemende verharding wil de heer Vandaele weten of de minister nieuwe initiatieven overweegt.

Het algemeen waterverkoopreglement is al van juni 2011 van kracht. Er gaan daar een aantal keuringen mee gepaard. Zijn er daarin terugkerende gebreken vastgesteld?

In aanbeveling zes is er sprake van het opstellen van een methodiek voor een gemeentelijk hemelwaterplan. Hoeveel gemeenten zijn daar mee bezig?

De heer *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* herinnert eraan dat er bij de eerste rapportage in 2012 heel wat kritiek in de commissie werd geformuleerd wegens de steeds weerkerende status van studie- en verkenningsfases. Procedureel stonden de initiatieven toen nog niet zo ver. Voor een aantal punten, zoals de drierapsstrategie en het principe ruimte voor water, wil de heer Sanctorum-Vandevoorde weten wat er nu in de praktijk is veranderd.

De onthardingsstrategie ontbreekt volgens de heer Sanctorum-Vandevoorde nog steeds. Wat gaat de Vlaamse Regering op dit vlak doen?

De invoering van de stedenbouwkundige verordening Hemelwater heeft lang op zich laten wachten. Bij de evaluatie van de Vlarem II-regelgeving werd gesteld dat er in principe moet worden aangesloten op een gescheiden stelsel. Dit gebeurt echter weinig. Gebeurt er nu niet iets gelijkaardigs voor de Hemelwaterverordening? Bestaat er een evaluatie of een handhavingsmethode?

Bij de financiële instrumenten om water ter plaatse te houden, heeft de heer Sanctorum-Vandevoorde de indruk dat er wat stilstand in dat dossier is. Wat gaat men doen? Waarschijnlijk gaat het onder meer om een heffing op de niet ontkoppelde verharde oppervlaktes? Volgt er nog iets of wordt het uitgesteld? In het verleden is er nooit een duidelijk antwoord op de heffingen gekomen. Het wordt tijd om hier duidelijkheid over te scheppen.

Hoeveel gemeenten hebben een hemelwaterplan opgesteld? Deze plannen zijn niet verplicht en er is geen stimulans om ze op te stellen.

Het Rubiconfonds duikt, als het monster van Loch Ness, telkens weer op als een mogelijke oplossing. Hoe staat het ermee in de praktijk? Hoeveel middelen zitten er in dit fonds?

De startbeslissing over de signaalgebieden is soms heel concreet. Soms is de beslissing genuanceerder. Voor hoeveel signaalgebieden bestaat er een

definitieve oplossing? Hoeveel signaalgebieden kennen, waar de beslissing een nieuwe functionele invulling geeft, een definitief eindresultaat?

Mevrouw *Valerie Taeldeman* verwijst naar de informatieplicht opgenomen in het decreet Integraal Waterbeleid en het inzetten op de hogere bewustwording van burgers in overstromingsgevoelige gebieden. Iedereen die onroerende goederen te koop of te huur aanbiedt, is verplicht kandidaten te informeren over het al dan niet liggen in overstromingsgevoelig gebied. Die informatieplicht start al van bij de publiciteit en wordt in alle opvolgende aktes opgenomen. Wordt er steekproefsgewijs gecontroleerd of er aan die informatieplicht wordt voldaan? Voor het EPC gebeuren zulke controles wel.

In welke fase bevindt zich het pilootproject in Beersel en Sint-Genesius over waterrobuust bouwen? Zijn er al concrete acties?

De heer *Ludo Van Campenhout* wil in verband met de vertraagde afvoer en watervang weten wat de houding van de minister is ten opzichte van het stimuleren van groendaken. Dergelijke daken capteren 70 percent van de regenval. In stedelijke gebieden heeft het dus een significant effect. In Antwerpen werd het daarom in de bouwcode opgenomen.

De heer *Marius Meremans* vindt de plannen voor de Dender gunstig. Hij is tevreden dat de werken aan de stuwen stroomopwaarts kunnen starten. Is een einddatum voor de werken bekend?

De start voor bestekken voor baggerwerken op de Dender is gegeven. Gaat dit over het stuk ten noorden of ten zuiden van Aalst? De samenwerking met Wallonië kan een integrale oplossing bieden voor de overstromingen in het Denderbekken. Dit is positief.

Mevrouw *Ingrid Pira* deelt de bezorgdheid van de ombudsman die op basis van het jaarrapport van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vaststelt dat er veel beslissingen van de provincie worden vernietigd door de Raad. Dit zou voortvloeien uit de talrijke overrulingen door de deputaties van adviezen van stedenbouwkundigen en gemeenten. In het kader van de verdere verharding moet dit opgevolgd worden. Deze overrulingen leidden in de praktijk tot meer bouwen.

De bosgroepen in de regionale landschappen zijn overgedragen aan de provincies, zonder de bijhorende middelen. Ze vreest dat dit door de ontbrekende middelen tot een verdere verharding zal leiden. Ze vraagt de minister het op te volgen.

Mevrouw *Tinne Rombouts*, voorzitter, vindt het rapport een goede opvolging van de resolutie. In de resolutie waren heel wat linken met ruimtelijke ordening. Het is dan ook goed dat de bevoegdheden Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu onder dezelfde minister ressorteren. Dit blijkt bijvoorbeeld bij het beleidsplan Ruimte Vlaanderen dat terug opgenomen wordt. Er wordt voor Ruimtelijke Ordening gezocht naar instrumenten om een goed beleid te kunnen voeren en om eventuele bijsturingen te doen. Er zijn intussen al heel wat instrumenten opgelijst en decretaal verankerd. Die kunnen worden ingezet voor het ruimtelijke beleid op vlak van water. Er kan nog gewerkt worden aan het sensibiliseren rond aangepast bouwen. Op onderzoek en innovatie moet blijven worden ingezet.

De stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 zijn in opmaak. De bekkenbesturen zijn geheroriënteerd. In de resolutie is opgenomen dat de slagkracht en coördinerende rol van de bekkenbesturen moeten worden verhoogd. Ook de betrokkenheid van de lokale waterbeheerders in de bekkenbesturen moet worden

versterkt. Wordt deze denkoefening door alle bekkenbesturen gedaan? Of zijn er in de verschillende bekkenbesturen verschillende methodieken waardoor men later kan evalueren welke methodes wel of niet goed waren? De betrokkenheid is belangrijk om het draagvlak voor de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen.

De meerwaarde van de Polders en Wateringen kwam in de debatten over de interne staatshervorming uitdrukkelijk naar voren. Voor de modernisering van de wetgeving op vlak van administratie liggen daar een aantal mogelijkheden. Dit moet worden opgevolgd. Heel wat waterlopen werden overgedragen aan de provincies. Mevrouw Rombouts is bezorgd of de provincies voldoende middelen kunnen blijven vrijmaken voor een goed onderhoud van de waterlopen. Waar er Polders en Wateringen zijn, nemen ze de provinciale taak over, maar ook daar moet er een goede financiering mogelijk blijven. Is daar overleg over geweest? Blijft die financiering verzekerd of zijn er knelpunten?

III. Antwoorden van mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

De *minister* stelt dat het Rubiconfonds één van de financiële instrumenten is vermeld in de resolutie. In 2014 bevat het Rubiconfonds ruim 2 miljoen euro. De recente wijziging trad in werking op 5 oktober 2014. De lokale besturen zullen in de loop van de maand oktober daarvan op de hoogte zijn. Andere financiële instrumenten, zoals bij de hemelwaterheffing, leiden tot de klassieke discussie van de handhaving. Het is niet na te gaan wat al dan niet een verharde oppervlakte is. Dit punt is niet opgenomen in het regeerakkoord.

De vragen over openbare werken gaat de minister bezorgen aan minister Weyts.

Het pilootproject in Beersel en Sint-Genesius-Rode is gestart in 2013 en loopt nog verder. Er is nog geen eindrapportage ontvangen.

Wat de vragen inzake de signaalgebieden betreft, stelt de minister dat de Vlaamse Regering in januari en mei 2014 een eerste reeks van 66 signaalgebieden heeft vastgelegd. Er is daar een vervolgtraject goedgekeurd. Het gaat om 1404 ha. In een aantal signaalgebieden volstaan de strengere voorschriften en richtlijnen. In een aantal andere moeten er RUP's worden opgesteld. In een aantal zijn er geen bijkomende maatregelen nodig. Veel van die maatregelen behoren tot de bevoegdheid van de gemeenten en de provincies. Daar de beslissingen van mei 2014 dateren is het onmogelijk om nu al een RUP te hebben. Gelet op de termijn kunnen er nog niet veel concrete resultaten zijn. De watertoets is versterkt. Diegenen die daarover advies moeten geven weten door het vastleggen van de signalen beter wat de omstandigheden zijn. De minister gaat dit verder laten nakijken.

Wat de informatieplicht opgenomen in het decreet Integraal Waterbeleid betreft, stelt de minister dat er twee informatieplichten zijn. Het notariaat is verplicht dit mee te delen. Dit is een beroepsverplichting met de nodige aansprakelijkheden. Er worden steekproefsgewijs controles uitgevoerd.

Het waterverkoopreglement voorziet in een jaarlijks rapport. Daarnaast is er in een verplichte keuring van de aankoppeling bij de particulier voorzien. Dit is een verplichting voor de gemeente of de rioolbeheerder. Dit wordt in de praktijk goed nageleefd.

De gemeente Wetteren is klaar met een hemelwaterplan. Het aantal gemeenten dat opgestart is, kan de minister momenteel niet meedelen.

In september 2014 had de minister een gesprek over het pilootproject betreffende waterrobuust bouwen met de Vereniging van Architecten. Dit project loopt zeer goed. Er werd een extra personeelslid ingezet dat overbevraagd is door allerlei bouwvragen. Er is daarover een verslag beschikbaar. Op 23 oktober 2014 is er een studiedag van Aqua Flanders, waar dit onderwerp aan bod komt.

In verband met de ontharding is er de verordening die moet worden nageleefd. Dit wordt goed uitgevoerd. De controle gebeurt door de gemeenten. Misschien kan dit onderwerp aan bod komen bij de gedachtewisseling met de Hoge Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Bij erosie wordt er op twee sporen gewerkt. Men is gestart met het afsluiten van overeenkomsten met landbouwers op basis van vrijwilligheid. Dit loopt nog. Bij lokale besturen worden er subsidies gegeven en experts ter beschikking gesteld. Die vrijwilligheid werkt niet overal optimaal. Vanuit Landbouw is men tijdens de vorige legislatuur een stap verder gegaan en heeft men verplichte erosie maatregelen opgelegd. Dit gaat gradueel verder. Dit ligt gevoelig en wordt verder opgevolgd. Het is één van de belangrijke pijlers in het PDPO III.

Het afstemmen van de wachtbekkens in het Demerbekken loopt sinds 2013. Het wordt in de praktijk toegepast.

De actuele lijst van slibruiming wordt bezorgd evenals de gevraagde evaluaties. Deze informatie moet desgevallend aan de gemeenten worden opgevraagd.

De bekkenbesturen kunnen zelf bepalen hoe ze de lokale besturen betrekken. Men kan uit deze oefening leren. In ieder geval moet er een voldoende betrokkenheid zijn.

De overdracht van de waterlopen aan de provincies moet worden opgevolgd in het kader van de afbouw van het Provinciefonds. Er is ook gewestelijke financiering. Er wordt overleg gepleegd met de betrokken provincies om een goed waterbeheer te garanderen en in voldoende financiële middelen te voorzien. De situatie verschilt per provincie naargelang de mogelijkheden van de gemeenten om zelf nog bijkomende inkomsten te verwerven.

Wat de overrulingen door de bestendige deputatie betreft, verwijst de minister naar de uitvoerige bespreking van het verslag van de Ombudsman (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 41/5). Ze stelt dat deze zaken verder moeten worden opgevolgd.

Voor groendaken zijn er lokale maar geen gewestelijke subsidies. Een rode draad in het regeerakkoord is het geloof in de lokale autonomie. Dit houdt in dat zij een eigen beleid kunnen voeren. Er is geen intentie om vanuit Vlaanderen subsidies voor groendaken te geven. Alle initiatieven die vertraagde afvoer mogelijk maken zijn vanzelfsprekend positief.

De heer *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* betwijfelt of de uitspraak van de minister dat de controle en handhaving van de Hemelwaterverordening goed verloopt, wel juist is. Dit mag wel eens worden geëvalueerd. Bij de aansluiting aan gescheiden stelsels werd dit niet zo maar door iedereen gevolgd.

De heer *Sanctorum-Vandevoorde* is tevreden dat de minister de gegevens in verband met de signaalgebieden laat nakijken. Hij suggereert dit systematisch te laten doen, bijvoorbeeld als onderdeel van de CIW-rapportage.

Mevrouw *Tinne Rombouts* heeft begrepen dat de minister wil meewerken aan de opvolging van het thema Water door de commissie ondanks het vervallen van de resolutie.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Wilfried VANDAELE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CIW	Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
EPC	energieprestatiecertificaat
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
NAV	Nationaal Architectenverbond
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
W&Z	Waterwegen en Zeekanaal